

21 Ιουλίου, 1995.

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Δ/στές]

ΜΑΡΙΑ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟΥ,

Εφεσείουσα,

v.

ΗΡΩ ΟΜΗΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ,

Εφεσίβλητης.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8445).

---

Συμβάσεις — Σύμβαση δωρεάς μεταξύ πρώτων εξαδέλφων — Βαθμός  
συγγένειας συμβαλλομένων εκτός της έννοιας της “στενής συγγέ-  
νειας” του άρθρου 25(1)(α) του περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149 —  
Σύμβαση δωρεάς μεταξύ πρώτων εξαδέλφων, άκυρη.

5

Δωρεά — Σύμβαση δωρεάς μεταξύ πρώτων εξαδέλφων — Άκυρη για  
έλλειψη στενής συγγένειας μεταξύ των συμβαλλομένων — Έλλειψη  
συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 25(1)(α) του περί Συμ-  
βάσεων Νόμου Κεφ. 149.

10

Λέξεις και φράσεις — “Στενοί συγγενείς” εν τη εννοία του άρθρου  
25(1)(α) του περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149, δεν συμπεριλαμβάν-  
νει τους πρώτους εξαδέλφους.

15

Η εφεσείουσα, με αγωγή της στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου  
διεκδίκησε ειδική εκτέλεση γραπτής συμφωνίας δωρεάς ακινήτου,  
έκτασης 10 σκαλών ή αποζημιώσεις πέραν των £100.000,- για πα-  
ράβαση της συμφωνίας από την δωρήτρια, πρώτη εξαδέλφη της.

20

Το πρωτόδικο Δικαστήριο ηύρε ότι καταρτίσθηκε έγκυρη συμ-  
φωνία δωρεάς, αλλά απέρριψε την αγωγή επειδή διαπίστωσε τη δη-  
μιουργία τεκμηρίου “ψυχικής πίεσης (undue influence) το οποίο η  
εφεσείουσα απέτυχε να ανατρέψει.

25

Η εφεσείουσα αμφισβήτησε την απόφαση, αλλά με την έφεση το  
Εφετείο επιλήφθηκε του κύρους της συμφωνίας μετά από αντέφεση  
της εφεσίβλητης.

Το κρίσιμο ερώτημα για το Εφετείο, ήταν κατά πόσο οι πρώτοι εξάδελφοι τελούν σε στενή συγγένεια με την έννοια του άρθρου 25(1)(α) του περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149.

*Αποφασίστηκε, ότι:*

5

(1) Οι πρώτοι εξάδελφοι δεν τελούν σε στενή συγγένεια με την έννοια του άρθρου 25(1)(α) του περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149.

(2) Ο προσδιορισμός του όρου "στενός συγγενής" σε άλλες νομοθεσίες, είναι ανεφάρμοστος στον περί Συμβάσεων Νόμο Κεφ. 149.

10

(3) Η εφεσείουσα και η εφεσίβλητη δεν κατάρτισαν έγκυρη συμφωνία δωρεάς, διότι δεν βρίσκονταν σε στενή συγγενική σχέση με την έννοια του περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149 άρθρο 25(1)(α).

15

*Η έφεση απορρίφθηκε χωρίς έξοδα.*

*Αναφερόμενες υποθέσεις:*

20

*Α. Ιωάννου και Ζ. Πιερή Ατδ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Προσφυγή αρ. 365/86, ημερομηνίας 15.3.1990,*

*Αντωνίου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Προσφυγή αρ. 431/92, ημερομηνίας 27.9.1993,*

25

*Οράτη ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Προσφυγή αρ. 876/92, ημ. 29.10.1993,*

*Λοϊζου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Προσφυγή αρ. 485/94 ημ. 14.3.1995,*

30

*Nikolaou v. Kile [1982] 2 J.S.C. 260.*

**Έφεση.**

35

Έφεση από την ενάγουσα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου (Κρονίδης, Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 8.3.91 (Αρ. Αγωγής 2241/88) με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή της εφεσείουσας για ειδική εκτέλεση γραπτής συμφωνίας δωρεάς ακινήτου έκτασης 10 σκαλών στη Γεροσκήπτου.

40

*Π. Αγγελίδης και Ν. Αντρέου, για την Εφεσείουσα.*

*Ε. Κωμοδρόμος και Ε. Κορακίδης, για την Εφεσίβλητη.*

*Cur. adv. vult.*

5 ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης.

10 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ: Κατά το άρθρο 25(1)(α) του περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149, συμφωνία άνευ αντιπαροχής συνιστά, κατ' εξαίρεση προς το γενικό κανόνα, σύμβαση εκτελεστή εφόσον καταρτίζεται εγγράφως, υπογράφεται από το φέροντα το βάρος της και συνάπτεται λόγω φυσικής αγάπης και στοργής μεταξύ μερών τα οποία συνδέονται με στενή συγγένεια (between parties standing in a near relation to each other).

15 Η εφεσείουσα διεκδίκησε ειδική εκτέλεση γραπτής συμφωνίας δωρεάς ακινήτου έκτασης 10 σκαλών στη Γεροσκίπτου ή αποζημιώσεις πέραν των 100.000 λιρών για παράβαση της συμφωνίας από την εφεσίβλητη, πρώτη εξάδελφή της. Το πρωτόδικο Δικαστήριο θεώρησε πως, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της εφεσίβλητης, πράγματι υπεγράφη η συμφωνία, και πως αυτή καλυπτόταν από τις διατάξεις του άρθρου 25(1) (α). Απέρριψε όμως την αγωγή γιατί έκρινε ότι, ενόψει των διαπιστώσεών του, δημιουργήθηκε τεκμήριο "ψυχικής πίεσης" (undue influence) το οποίο η εφεσείουσα απέτυχε να ανατρέψει. Η εφεσείουσα αμφισβήτησε την ορθότητα αυτής της κατάληξης αλλά επανήλθε στο προσκήνιο και το ίδιο το εξ' αρχής κύρος της συμφωνίας με κατάλληλη ειδοποίηση της εφεσίβλητης σύμφωνα με τη Δ. 35 θ.10 των Θεσμών περί Πολιτικής Δικονομίας. Το ερώτημα είναι αν οι πρώτοι εξάδελφοι τελούν σε στενή συγγένεια μεταξύ τους με την έννοια του άρθρου 25(1)(α). Αρνητική απάντηση σ' αυτό, θα αφήσει τα υπόλοιπα χωρίς αντικείμενο.

35 Ο Νόμος δεν καθορίζει την έννοια της "στενής συγγένειας", ο όρος δεν είναι τεχνητός και ανήκει στο Δικαστήριο η ευθύνη για τον προσδιορισμό της. Τα σχετικά λήμματα στα νομικά λεξικά (βλ. relations, relative, near relations, στο Words and Phrases Legally Defined 2η έκδοση και Stroud's Judicial Dictionary of Words and Phrases 4η έκδοση) δεν αποβλέπουν στην απόδοση οριστικού νοήματος γενικής εφαρμογής. Όπου δεν αναφέρονται σε νομοθετικούς ορισμούς, αφορούν σε νομολογία σχετικά με την ερμηνεία τέτοιων ή παρόμοιων φράσεων σε διαθήκες ή σε έγγραφα σύστασης καταπιστευμάτων στο πλαίσιο των δεδομένων της κάθε περίπτωσης, ορισμένες φορές και σε συσχετισμό προς νομοθετήματα που θεωρήθηκαν ότι ήταν συναφή. Το άρθρο 25 του Ινδικού Κώδικα

περί Συμβάσεων του 1882, είναι ως προς την πτυχή που εξετάζουμε, όμοιο με το ταυτάριθμο του Κυπριακού Νόμου αλλά, όπως διαπιστώνεται στους Pollock and Mulla 10η έκδοση, σελ. 292, 299 και 300 ο όρος "near relation" δεν ερμηνεύθηκε δικαστικά. Αναφέρεται όμως νομολογία σύμφωνα με την οποία εγγεγραμμένες 5  
συμβάσεις μεταξύ αδελφών, συζύγων, συζύγου και των γονέων της μωαμεθανής συζύγου του και ακόμα μελών αδιαίρετης οικογένειας Hindu, καλύπτονται από το άρθρο. Γίνεται αναφορά και σε υπόθεση στην οποία συμφωνία χωρίς αντιπαροχή μεταξύ εξαδέλφων θεωρήθηκε άκυρη αλλά εξηγείται πως αυτή αποφασίστηκε 10  
πριν από τη θέσπιση του Νόμου κατ' εφαρμογήν του Κοινοδικαίου το οποίο δεν αναγνωρίζει τη συζητούμενη εξαίρεση στον κανόνα για την ανάγκη ύπαρξης αντιπαροχής.

Αυτή είναι η πρώτη υπόθεση στην οποία καλείται το Ανώτατο Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 25(1)(α). Οι δικηγόροι της εφεσίβλητης αναζήτησαν έρεισμα στην υπόθεση *Α. Ιωάννου και Ζ. Πιερή Από ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* Προσφυγή 365/86 ημερομηνίας 15 Μαρτίου 1990. Αυτή η υπόθεση αφορά σε άλλο νόμο, τον περί Κτηματολογικού και Χωρομετρικού Τμήματος 20  
(Τέλη και Δικαιώματα) Νόμο, Κεφ. 219 που, για τους σκοπούς του, ορίζει ως στενό συγγενή τον ή τη σύζυγο ή και συγγενείς μέχρι και του τρίτου βαθμού. Αυτός ο ορισμός είναι ανεφάρμοστος στην περίπτωση του Νόμου περί Συμβάσεων. (Βλ. σχετικά και τις υποθέσεις *Αντριανή Αντωνίου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* Προσφυγή 431/92 ημερομηνίας 27 Σεπτεμβρίου 1993, *Ελένη Ι. Οράτη ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* Προσφυγή 876/92 ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 1993 και *Αδάμος Λοΐζου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Προσφυγή 485/94 ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1995 αναφορικά με τον ίδιο όρο και τον όρο "οικογένεια" στον περί 25  
Φορολογίας Κεφαλαίου Κερδών Νόμο του 1980, Ν. 52/80).

Το Πρωτόδικο Δικαστήριο υιοθέτησε την προσέγγιση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας *Nikolaou v. Kile* [1982] 2 J.S.C. 260 στην οποία ο Γ.Μ. Πιχής Π.Ε.Δ., όπως ήταν τότε, είδε 35  
την ανάγκη για αντικειμενική θεώρηση υπό το πρίσμα των εθίμων της κάθε χώρας και έκρινε ότι η συγγενική σχέση μεταξύ αδελφών είναι αρκετά στενή ώστε να δύνανται να συνάψουν σύμβαση δυνάμει του άρθρου 25(1)(α). Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε πως ίσχυε το ίδιο και στην περίπτωση των πρώτων εξαδέλφων. 40

Προσυπογράφουμε το συσχετισμό προς τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας και ακόμα την, χωρίς άλλο, θεώρηση των αδελφών ως στενών συγγενών με την έννοια του άρθρου. Δεν μπο-

ρούμε όμως να πούμε το ίδιο και στην περίπτωση των πρώτων  
εξαδέλφων. Τα πρώτα εξαδέλφα συνδέονται με πλάγια συγγέ-  
νεια τετάρτου βαθμού και, όσο και αν ανήκουν στον ευρύτερο  
5 οικογενειακό χώρο, είναι από την γέννησή τους μέλη διαφορετι-  
κών οικογενειών που λειτουργούν και δραστηριοποιούνται ως  
ξεχωριστές μονάδες, ανεξάρτητες η μία από την άλλη.

10 Η συμφωνία που υπεγράφη ήταν άκυρη και η έφεση αποτυγ-  
χάνει. Η πρωτόδικη απόφαση για απόρριψη της αγωγής παρα-  
μένει αλλά αντικαθίσταται η αιτιολογική της βάση. Δεν θα εκ-  
δώσουμε διαταγή για έξοδα.

*Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*